

Okresný úrad v Spišskej Starej Vsi (1921) 1923 – 1945 (1952)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1564_13495	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Okresný úrad v Spišskej Starej Vsi	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1921) 1923 – 1945 (1952)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	2,30 bm (7 škatúl spisov, 116 kusov úradných kníh, 3 kusy registratúrnych pomôcok)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Okresný úrad v Spišskej Starej Vsi	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	<p>Okresné úrady začali vznikať na základe vládneho nariadenia č. 310/1922 Zb., ktoré uviedlo do platnosti zákon č. 126/1920 z 29. februára 1920 o župnom a okresnom zriadení na Slovensku. Okresné úrady vykonávali činnosti bývalých slúžnovských úradov a na ich čele stál štátny okresný náčelník. Pri okresných úradoch boli zriadené okresné výbory, ktoré mali hospodársku, pomocnú a poradnú pôsobnosť. Na čele okresného výboru bol okresný náčelník. Jeho právomoc vymedzoval jednací poriadok pre župné a okresné úrady (vládne nar. č. 290/1922 Zb.).</p> <p>Okresný úrad v Spišskej Starej Vsi vznikol na základe zákona č. 126/1920 a nahradil tak činnosť slúžnovského úradu.</p> <p>Územie okresu Spišská Stará Ves pozostávalo z územia bývalého Magurského hlavnoslúžnovského okresu. Na základe zákona č. 378/1922 Zb. okres na poľskom pohraničí viackrát menil počet obcí. Okres bol rozdelený na štyri notariáty: 1. Osturňa s obcami Malá Franková, Osturňa a Veľká Franková, 2. Spišská Stará Ves s obcami Červený Kláštor (Nižné Šváby), Havka, Lechnica, Lysá na Dunajcom (Kalenberg), Majere (Vyšné Šváby) a Spišská</p>	Dejiny správy pôvodcu

		<p>Stará Ves, 3. Spišské Hanušovce (Hanušovce) a Zálesie (Gíbeľ), 4. Veľký Lipník s obcami Haligovce, Lesnica, Stráňany (Foľvark), Veľká Lesná (Richvald) a Veľký Lipník.</p> <p>Vládnym nariadením č. 383/1922 Zb. boli zrušené niektoré samostatné štátne odborné úrady. Ich pôsobnosť prešla na župné a okresné úrady, na ktorých boli zriadené odborné oddelenia. Pre nedostatok odborných úradníkov boli zriadené obvodové odborné oddelenia pre odbor štátnej stavebnej a lesnej agendy spoločne pre niekoľko okresov (vyhláška č. 22/1923 Zb.) Na okresné úrady sa tiež preniesla pôsobnosť štátnych správ a štátnych zverolekárov.</p> <p>Kompetencia okresných úradov sa rozšírila jednak dozorom nad obcami a jednak pôsobnosťou v odbore verejného poriadku, zdravotníctva, cestovnej a priemyselnej správy ako aj vo veciach manželských a vydávania cestovných pasov.</p> <p>Okresný úrad v Spišskej Starej Vsi mal tiež odborné oddelenia. Odbornú agendu vykonávalo oddelenie zdravotné a veterinárne. Oddelenie lesné bolo na Okresnom úrade v Starej Ľubovni, oddelenie technické na Okresnom úrade v Kežmarku.</p> <p>Účtovná a pokladničná služba bola organizovaná podľa vládneho nariadenia č. 367/1922 Zb. zo dňa 14. júna 1922.</p> <p>Zmenu vo vývoji okresného zriadenia priniesol zákon č. 125/1927 Zb. o organizácii politickej správy s účinnosťou od 1. 7. 1928. Boli zrušené župné úrady a aj doterajšie okresy. Zriadený bol Krajinský úrad v Bratislave na čele s krajinským prezidentom.</p> <p>Týmto zákonom okres Spišská Stará Ves nebol dotknutý, jeho obvod ostal nezmenený. Samospráva okresu bola prehĺbená. Na čele okresu stál aj naďalej okresný náčelník. Bolo zriadené okresné zastupiteľstvo, ktoré pozostávalo z volených členov a z členov menovaných. Zo svojich členov volilo okresný výbor a jeho funkčné obdobie bolo 6 rokov. Taktiež bola zriadená finančná komisia so širokou právomocou. Veľa agendy sa presunulo zo župného úradu na Krajinský úrad a na okresné úrady (vládne nariadenie č. 96/1928 Zb., vládne nariadenie č. 186 a 187/1929 Zb. a vládne nariadenie č. 149 a 150/1936 Zb.).</p> <p>Boli upravené aj odborné oddelenia okresných úradov pre jednotlivé obvody. Odborné oddelenia pre tento okres ostali nezmenené.</p> <p>Pokladničná a účtovná služba bola tiež upravená vládnym nariadením č. 97/1928 Zb.</p> <p>Dňa 1. novembra 1938 na základe nót medzi vládami česko-slovenskou a poľskou, ktoré boli podrobne vymedzené protokolom rozhraničovacej komisie česko-slovensko-poľskej zo dňa 30. novembra 1938 bola k Poľsku pripojená časť územia Slovenska. Na základe ústavného zákona č. 325/1938 Sl. z. zo dňa 22. decembra 1939 pripadli Poľsku obce Červený Kláštor (Nižné Šváby), Čierna Hora, Durštín, Fridman, Jurgov, Kacvín, Krempach, Lapšanka, Lesnica, Lysá nad Dunajcom (Kalenberk), Majere (Vyšné Šváby), Nedeca, Nižné Lapše, Nová Belá, Repisko, Tribš a Vyšné Lapše.</p>	
--	--	--	--

		<p>Ďalšou organizačnou zmenou bol zákon č. 190/1939 Sl. s účinnosťou od 1. januára 1940. Krajské zriadenie bolo zrušené a obnovené bolo župné zriadenie. Zrušená bola okresná samospráva – okresné zastupiteľstvo, okresný výbor a finančná komisia. Všetka právomoc týchto orgánov s právami a záväzkami prešla na župu. Týmto sa zmenšila aj agenda odborných oddelení, ktorá bola presunutá na župný úrad, okrem agendy lesného a veterinárneho oddelenia, ktoré ostali aj naďalej na okresných úradoch. Zmena nastala aj v účtovnej službe, ktorú od 1. januára 1940 vykonávali účtovníci župných úradov (vládne nariadenie č. 317/1939 Sl. z.). Tento systém sa neosvedčil a bol obnovený účtovný a pokladničný systém platný v bývalom krajskom zriadení (vládne nariadenie č. 115/1943 Sl. z.).</p> <p>Pre okresné úrady bol vládny nariadením č. 316/1939 Sl. z. vydaný nový kancelársky a rokovací poriadok, ktorý sa nelíšil od rokovacieho poriadku z roku 1922.</p> <p>Okres Spišská Stará Ves sa stal súčasťou Tatranskej župy, ktorej sídlo bolo v Ružomberku. Po vzniku Slovenského štátu a zmenou hraníc s Poľskom sa okres zväčšil o obce, ktoré boli v roku 1938 pripojené k Poľsku.</p> <p>Zákonom č. 50/1941 Sl. z. zo dňa 18. mája 1941 boli z okresu Spišská Stará Ves vylúčené obce Čierna Hora, Jurgov a Repisko a pričlenené k okresu Kežmarok.</p> <p>Obce boli rozdelené do notariátov: Obvodný notariát: 1. Fridman s obcami Fridman, Krempach a Nová Belá, 2. Nedeca s obcami Kacvín, Nedeca a Nižné Lapše, 3. Osturňa s obcami Malá Franková, Osturňa a Veľká Franková, 4. Spišská Stará Ves s obcami Červený Kláštor (Nižné Šváby), Havka, Lechnica, Lysá nad Dunajcom (Kalenberg), Majere (Vyšné Šváby) a Spišská Stará Ves, 5. Spišské Hanušovce s obcami Hágy, Jezersko, Matiašovce, Reľov, Spišské Hanušovce a Zálesie (Gíbeľ), 6. Veľký Lipník s obcami Haligovce, Lesnica, Straňany (Fol'vark), Veľká Lesná (Richvald) a Veľký Lipník, 7. Vyšné Lapše s obcami Durštín, Lapšanka, Tribš a Vyšné Lapše.</p> <p>Po oslobodení v roku 1945 dohodou medzi Československom a Poľskom boli k územia Poľska opäť pripojené obce Durštín, Fridman, Kacvín, Krempach, Lapšanka, Nedeca, Nižné Lapše, Nová Belá, Tribš a Vyšné Lapše.</p> <p>Sídlom okresného úradu po celú dobu trvania okresného zriadenia až do oslobodenia v roku 1945 ostala Spišská Stará Ves.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Archívny fond pochádza z činnosti Okresného úradu v Spišskej Starej Vsi. Zachovala sa z neho len nepatrná časť.</p> <p>Fyzický stav archívneho materiálu bol po prevzatí do Štátneho okresného archívu v Poprade v roku 1961 v dobrom stave. V súčasnosti sa nachádza v budove štátneho archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad, Sobotské námestie č. 18 v Poprade. Archívny fond usporiadal a inventarizoval v roku 1962 Karol Heins.</p>	Dejiny archívneho fondu

3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Fond bol do Štátneho okresného archívu v Poprade odovzdaný 8. decembra 1961. Prírastok bol zaevidovaný do knihy prírastkov 8. decembra 1961 pod číslom 126.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	Archívny materiál z fondu Okresný úrad v Spišskej Starej Vsi, aj keď sa z neho zachovala len nepatrná časť je možné využiť pri štúdiu regionálnych dejín a dejín okresu Spišská Stará Ves. Obsahuje informácie o činnosti úradu, informácie o politickom, hospodárskom a spoločenskom živote mesta a jednotlivých obcí v okrese. Najviac zachovaný materiál predstavujú evidenčné knihy z rokov 1921 – 1941. Tieto zahŕňajú záznamy, o členoch okresného výboru, o členoch jednotlivých obecných zastupiteľstiev a komisií, volieb, evidencie cestovných pasov, evidencie cudzincov a i. Spisový materiál spolu s registratúrnymi pomôckami je z rokov 1932 – 1944. Svojím obsahom sú zaujímavé hlavne písomnosti, ktoré dokumentujú činnosť partizánskych skupín v slovensko-poľskom pohraničí, dokumenty zachytávajúce protištátnu činnosť, hlásenia žandárskych staníc, revízie notárskych úradov a okresného úradu, materiáli o voľbách do obcí, okresu, župy a národného zhromaždenia, výročné správy, sčítanie ľudu a materiál o činnosti spolkov.	Obsah a rozsah archívneho fondu
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Archívny fond bol do archívu prijatý bez vyradenia dokumentov.	Vyrad'ovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Fond je uzavretý a prírastky sú nepravdepodobné.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Pre usporiadanie fondu bolo využité diplomatické hľadisko. Písomnosti fondu sú rozčlenené do dvoch skupín: knihy a spisový materiál. Inventárnou jednotkou pri knihách je jedna kniha a pri spisoch je inventárnou jednotkou jeden spis, alebo skupina spisov, bez ohľadu na ročníky. Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený formou inventára v štruktúre: <ol style="list-style-type: none"> 1. Knihy <ol style="list-style-type: none"> Evidenčné 2. Spisový materiál <ol style="list-style-type: none"> A. Registratúrne pomôcky <ol style="list-style-type: none"> a) prezidiálne B. Spisy <ol style="list-style-type: none"> a) prezidiálne b) administratívne 	Spôsob usporiadania

3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský jazyk	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	Nepoškodený, neúplný	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív Poprad v Starej Ľubovni, HEINZ, Karol: Okresný úrad v Spišskej Starej Vsi 1923 – 1945. Inventár. Stará Ľubovňa 1962.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Prešove, pracovisko Archív Poprad, Sobotské námestie 18, 20, 058 01 Poprad	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Archívne fondy úradov miestnej štátnej správy na okresnej úrovni pôsobiach v období existencie pôvodcu fondu: Obvodný notársky úrad v Spišskej Starej Vsi (1897 – 1944 (1951)) Okresný národný výbor v Spišskej Starej Vsi (1945 – 1960) Mestský národný výbor v Spišskej Starej Vsi (1945 – 1985) Obvodný úrad MNV v Spišskej Starej Vsi (1937 – 1950) Obvodný sekretariát Hlinkovej slovenskej ľudovej strany v Spišskej Starej Vsi (1940 – 1945)	Súvisiace jednotky opisu

3.5.4.	Publication note	MALOVCOVÁ, Božena: <i>Spišská Stará Ves</i> . Prešov : Universum, 2008	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Opis archívneho fondu pripravila Mgr. Jozefína Vargová	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	14. 11. 2019	Dátum vyhotovenia opisu